

administrativna kakor preizkušena, zato ni mogla povsem zadovoljiti potreb, zlasti ne glede etnografske dejavnosti.

Pokazalo se je prav v zadnjem času ob vse večjem številu muzejev, da je vprašanje razmejitve med posameznimi muzeji oziroma njihovimi oddelki vedno bolj pereče in da prihaja večkrat do medsebojnih nesoglasij, ki so posebno pogostna pri nabiranju muzejskih predmetov na določenem teritoriju. Zato je potrebna taka oblika medsebojnega sodelovanja, ki bo zagotovila uspešno delo dveh ali več muzejev, če hočemo, da bo muzejsko delo, omejeno na nabiranje muzejskih predmetov in na znanstveno proučevanje terena, imelo resno, znanstveno osnovo.

Vsekakor pa teritorialna razmejitev med posameznimi muzeji ne sme biti tako stroga in dosledna, kot so na primer upravopolitične ali podobne razmejitve. Pri razmejitvi v pogledu etnografske dejavnosti naših muzejev bi bilo potrebno, kot je navedla tovarišica Urbasova, upoštevati dvoje: vprašanje kadrov in vprašanje vrste muzejev.

Tovarišica Urbasova je poudarila, da naši slovenski muzeji še vedno nimajo v celoti zasedenih vseh mest etnografov. Spričo tega je ostala njihova etnografska dejavnost precej okrnjena. Kljub temu so se mnogi muzeji, čeprav nimajo močnejšega etnografskega okolja, v svojih predlogih izjavili za upravičenost lastnega etnografskega proučevanja terena. Tega pa v marsikaterem pogledu ne bo mogoče takoj izvesti prav zaradi pomanjkanja kadrov. Zato bi bilo treba misliti na to, da se tistim muzejem, ki imajo sedaj le tehniški značaj, omeji delo le na to vrsto dejavnosti in da se etnografsko delo v njihovem zaledju prepusti najbližjemu sosednjemu pokrajinskemu ali večjemu lokalnemu muzeju, ki ima svojega strokovnjaka-etnografa.

Referat se je opiral pri teritorialni razmejitvi predvsem na etnografske in deloma tudi na prirodne, historične, kulturnozgodovinske in upravopolitične enote. Celotno slovensko ozemlje je tako razdeljeno v pet etnografskih enot, v katere so vključeni posamezni muzeji oziroma njihovi etnografski oddelki. Vsaka teh enot ima svoje razmejitvene probleme, ki jih je predavateljica zelo izčrpno obdelala.

Po nadrobni diskusiji je bilo predlaganih nekaj tem za naslednje posvetovanje, ki naj bi bilo v jeseni 1958. leta.

Summary

THE THIRD CONSULTATION OF ETHNOGRAPHERS — MUSEUM WORKERS OF SLOVENIA

The report refers to the third consultation of ethnographers — museum workers of Slovenia, which was organized by the Ethnographical Section of the Society of Museum's Workers and Conservators of Pop. Rep. of Slovenia in the year 1956 in Ljubljana. The members of consultation discussed on the territorial delimitation among Slovenian museums from the ethnographical point of view.

ETNOLOŠKO DRUŠTVO JUGOSLAVIJE

Vilko Novak

Najpozneje med vsemi strokami v naši državi smo dobili svoje društvo etnološki. Poskušali so ga sicer ustanoviti že pred zadnjo vojno, po njej pa smo potrebo po njem vedno bolj čutili, toda do ustanovitve iz raznih vzrokov ni prišlo. Dne 16. junija 1957 pa se je sestala v Beogradu ustanovna skupščina in ustanovila »Etnološko društvo Jugoslavije«. Sprejela je pravila društva, ki so

bila oblastveno potrjena 7. septembra 1957, in izvolila upravni odbor, ki mu predseduje prof. dr. Borivoje Drobňaković. Slovenijo zastopata v odboru dva člana.

Namen društva je, pospeševati raziskovanje teoretičnih, metodoloških in organizacijskih vprašanj v etnologiji; koordinirati etnološko delo v državi, dajati pobudo za etnološka proučevanja širšega pomena, jih voditi in podpirati; objavljati rezultate raziskavanj, podpirati izobraževanje strokovnega naraščaja, popularizirati etnološko znanost, vzbujati k zbiranju in varovanju etnološkega ter vobče muzejskega gradiva; udeleževati se po svojih predstavnikih mednarodnih zborovanj in zastopati državo v mednarodnih etnoloških ustanovah.

Društvo, katerega delovanje se razteza po vsem ozemlju FLRJ, more snovati tudi republiške in krajevne ter strokovne sekcije. Redni član društva more postati vsakdo, ki dela v etnološki vedi ali je dokončal študij te stroke ter ga sprejme upravni odbor na predlog treh članov.

Ceprav je v naši državi dokaj uradnih ustanov, ki raziskujejo ljudsko kulturo in pospešujejo študij etnologije z znanstvenim ali vzgojnim delom, vendar pogreša to delo — morda edini primer v današnji Evropi — nekega središčnega vodstva in vsklajevanja. Posledice tega stanja pa vsi čutimo in prav zato pričakujemo od novega društva mnogo pobude in pomoči. Delo naših strokovnih ustanov je večkrat zelo razcepljeno, ovirano celo tam, kjer bi pričakovali podporo zanj. Kljub pomembnemu predmetu, ki ga obravnava, etnologija ne uživa tistega ugleda, tiste pomoči in tistega mesta v naši družbi, ki jih zasluži. Temu so krivi tudi nejasni pojmi o njenem bistvu in njenih naloga, ki so razširjeni tako med zastopniki drugih, celo sorodnih strok, kakor tudi med ostalim občinstvom.

Prav zaradi vsega tega je še posebej nujno, da nastopamo v korist etnološkega dela enotno v vsej državi. Prva stopnja pri tem je, da uveljavimo enoten naziv za svojo stroko. Po uvodnih člankih v zadnjih dveh letnikih našega časopisa o tem sicer ni treba več obširneje razpravljati, vendar je spričo imena novega društva potrebno poudariti njegovo smiselnost in nujnost. Za enotnost v uporabi naziva *etnologija*, *etnološki* se moramo odločiti prav Slovenci, ker sta pri ostalih narodih v naši državi oba izraza v strokovni praksi skoraj izključno rabljena. Nam pa more dosledna uvedba skupnega naziva za znanost in stroko le koristiti, ker nas bo obvarovala škodljive diskriminacije, s katero se nestrokovnjaki vmešavajo v označevanje naše stroke, razlikujoč etnologijo (in etnologue) od etnografije (in etnografov) kot dveh različnih stvari ne glede na stanje v svetu in v naši državi.

Druga nejasnost izvira iz zamenjavanja ali enačenja pojmov etnologija ali etnografija in folklor — folkloristika. Pri ljudeh brez strokovnega zanimanja bi bilo to še umljivo, težje posledice pa ima pri tistih, ki celo raziskujejo kako panogo ljudske kulture. Celo tam, kjer gojijo folkloristiko »samostojno« (na posebnih katedrah, v posebnih ustanovah itd.), poudarjajo vse bolj, da je folklorno gradivo, to je duhovna kultura, le sestavni del celotne ljudske kulture, povezan z gmotno in družbeno kulturo. Zato brez poznavanja zadnjih dveh ni mogoč študij folklore, katere naziv izvira še iz časov, ko se za ostale panoge niso zanimali in so zanimanje zanjo vzdrževali predvsem amaterji, med katerimi so bili tudi gojitelji sorodnih strok (literature, glasbe, likovne umetnosti).

Najlaže se izognemo tako neplodnemu in večkrat škodljivemu amaterstvu, kakor tudi cepljenju delovnih moči in načrtov, ako gojimo enotno raziskovanje ljudske kulture z enotnim, najboljšeješim, mednarodno uveljavljenim nazivom — etnologija, ki so ga že v minulemu stoletju uporabljali tudi nekateri Slovenci, ki so bili bolj razgledani v stroki. Le tako bomo zmogli velike naloge, ki so pred nami. Kakor ni še dovolj raziskana Slovenija, tako so v vsej državi še neraziskane krajine; pogrešamo priročnikov o ljudski kulturi posameznih narodov v državi, treba nam je monografij o nekaterih še nenačetih področjih ljudskega življenja — vse to smo dolžni opraviti tudi v korist mednarodne

znanosti, ki pričakuje od nas rešitev teh vprašanj. Marsikaj so nam že v dav-nini opravili tujci, ki raziskujejo razne naše predmete tudi danes — toda to nam ni v čast. Ako tedaj pogrešamo enotnega vodstva pri delu, kakor ga imajo drugod v svetu v najvišjih znanstvenih ustanovah, tedaj si moramo nujno po-magati strokovni delavci sami s svojim društvom.

Etnološko društvo Jugoslavije bo izdajalo svoj bilten, v katerem bo ob-veščalo članstvo o načrtih in delu. Pripravlja tudi revijo, v kateri bodo objavljena glavna dognanja našega dela. Posebno pomembno pa bo še letos prvo posvetovanje jugoslovanskih etnologov, ki nas bo povežalo v trdno delovno skupnost, obravnavalo nadrobni delovni načrt in kritično pregledalo stanje etnologije v Jugoslaviji.

Résumé

LA SOCIÉTÉ YOUGOSLAVE D'ETHNOLOGIE

Le 16 juin 1957, fut fondée, à Belgrade, la Société Yougoslave d'Ethnologie dont l'activité s'étend sur tout le pays. Le but de la Société est d'encourager la recherche méthodique de la culture populaire, de se préoccuper du progrès de la science ethnologique du pays, de représenter la Yougoslavie aux congrès internationaux et auprès des institutions internationales. La Société vient de publier un Bulletin pour ses membres, elle se propose de commencer la publication d'une revue représentative et prépare des conférences d'ethnologues yougoslaves et balkaniques.

ČETRTI KONGRES FOLKLORISTOV JUGOSLAVIJE V VARAŽDINU

Boris Kuhar

Od 28. avgusta do 1. septembra 1957 je bil v Varaždinu kongres folkloristov Jugoslavije. Pet polnih dni so zborovali številni domači in tuji narodopisci. Zadnji dan so razpravljali tudi o svojih društvenih problemih in izvolili novi odbor Zveze folkloristov Jugoslavije s prof. Zoranom Palčokom na čelu.

Nad 50 referatov in koreferatov z važnimi in zanimivimi temami je bilo na sporedu kongresa in njegovih komisij. Težko je v kratkem sestavku obnoviti številne važne misli, predloge, mnenja in ugotovitve na tem pomembnem po-svetovanju naših folkloristov. Le v skopih besedah se lahko ustavimo pri ne-katerih najvažnejših in hkrati še posebej pregledamo slovenski delež.

Osrednja tema kongresa je bila glasbena folklor Panonskega bazena. Ta izredno zanimiva muzikološka tema je bila povezana z območjem, na katerem je bil kongres. Obravnavanje te teme je bil pravzaprav dober poskus, da se v prijateljski razpravi brez nacionalističnih predsodkov pretresejo vsi problemi izvora karakteristične glasbe, ki jo mnogi imajo za madžarsko, a je prav tako lastna tudi mnogim drugim območjem Panonskega bazena in njegovega obrobja.

O vsem tem je v glavnem referatu na kongresu obširno razpravljal dr. Vinko Zganec iz Zagreba. Izčrpno je prikazal ta problem predvsem za Medjimurje. Po njegovi ugotovitvi je mnogo skupnih potez v glasbeni folklori Madžarske, Slovaške, Prekmurja, pa morda tudi Ukrajine. Zato je postavil referent zani-mivo hipotezo o skupnem izvoru glasbene folklore podonavskega bazena. Hipo-tezo je razvijal naprej, ko je v njo vključil še ugibanja, kje bi utegnil biti ta izvor. Morda je bilo to Pripjatsko močvirje? Ali domovina Čeremisov ali drugih